

יסודות החשבונאות א

פרק 6 - מודל הערכה מחדש

תוכן העניינים

1. כללי 1

מודל הערכה מחדש

שאלות

- (1) תקן חשבונאות בינלאומי מספר 16 מאפשר לישות בעלת רכוש קבוע לבחור בשני מודלים שונים לטיפול ברכוש הקבוע אשר בבעלותה. לגבי כל מודל אפשרי קבע:
א. מהו המודל?
ב. מהו הטיפול החשבונאי ברכוש הקבוע לפי מודל זה?

- (2) חברת "אלי, אלי – שלא יגמר לעולם" הינה בעלת רכוש קבוע רב: בניינים, מכוניות ומחשבים. חשב החברה בוחן אפשרויות שונות למדוד את הרכוש הקבוע השונה.

נדרש:

- א. במידה והחברה בוחרת ליישם את מודל הערכה מחדש על הרכוש הקבוע, האם היא חייבת לעשות כן על כל הרכוש הקבוע אשר ברשותה?
ב. מהי "קבוצת רכוש קבוע"?

- (3) גילי וגילה הינם מתמחים במחלקה מקצועית של משרד ביג 4. במסגרת יום עיון שעורכת המחלקה נתבקשו השניים להכין מצגת בנושא הערכה מחדש. גילי: "מודל הערכה מחדש הוא מודל פשוט נפלא! אנחנו רושמים רכוש קבוע לפי שווי ההוגן, ולאחר מכן לא נדרש יותר לרשום הוצאות פחת בגין הרכוש הקבוע. זה יחסוך לחברות הוצאות פחת משמעותיות מידי שנה". גילה: "אני מסכימה שבמודל הערכה מחדש רכוש קבוע מוצג לפי שווי הוגן אך וודאי שממשיכים לרשום הוצאות פחת בגין הרכוש הקבוע גם במודל זה!". גילי: "אה, את בטוחה? נו טוב. בכל מקרה במידה והשווי ההוגן עולה אז הרווח משיערוך רכוש קבוע יתקזז עם הוצאות פחת שחברות ירשמו". גילה: "אהמ.. לפי מודל הערכה מחדש, שינויים כלפי מעלה נזקפים לקרן הונית בשם קרן הערכה מחדש ולא נזקפים כלל לדו"ח רווח והפסד. רק במקרה של ירידת ערך הערכה מחדש תקבל ביטוי בדוח רווח והפסד, וגם זה לא תמיד".

נדרש:

- חוה דעתך על טענות הצדדים, תוך התייחסות לסוגיות אשר הועלו על ידי הצדדים:
א. רישום הוצאות פחת במודל הערכה מחדש.
ב. הערכה מחדש ודו"ח רווח והפסד.

(4) לפי מודל הערכה מחדש רכוש קבוע מוצג לפי "שווי הוגן".

נדרש:

- א. כיצד נקבע השווי ההוגן?
- ב. האם שווי הוגן הוא מדד "אובייקטיבי" או "סובייקטיבי" – האם השווי ההוגן משתנה במידה והרכוש הקבוע הוא ביד אדם א' או ביד אדם ב' או שמדובר בערך "קבוע"?

(5) הערכה מחדש, שנה ראשונה:

חברת הנביא הידוע הינה מכונית אשר מסווגת כרכוש קבוע בספריה. החברה מבצעת הערכה מחדש זה השנה הראשונה. נכון למועד ביצוע הערכה מחדש (בפעם הראשונה, כאמור), ערך המכונית בספרים הינו 50 שקלים ואילו השווי ההוגן של המכונית הינו 60 שקלים. יתרת אורך חיי המכונית ליום ביצוע הערכה מחדש – 6 שנים.

נדרש:

- א. מהי פקודת היומן אשר תרשום החברה בגין ביצוע הערכה מחדש בלבד?
- ב. כיצד פקודת יומן זו משפיע על מאזן החברה ועל דו"ח רווח והפסד של החברה?
- ב. האם החברה נדרשת להכיר בהוצאות פחת לאחר ביצוע הערכה מחדש? במידה שכן – מה יהיה סכום הוצאות הפחת אשר יוכרו על ידי החברה לאחר ביצוע הערכה מחדש?

(6) הערכה מחדש, שנה ראשונה:

חברת הנביא הידוע הינה בעלת מכונית אשר מסווגת כרכוש קבוע בספריה, ומטופלת לפי מודל הערכה מחדש. החברה מבצעת הערכה מחדש זה השנה הראשונה. נכון למועד ביצוע הערכה מחדש (בפעם הראשונה, כאמור), ערך המכונית בספרים הינו 50 שקלים ואילו השווי ההוגן של המכונית הינו 30 שקלים. יתרת אורך חיי המכונית ליום ביצוע הערכה מחדש – 6 שנים.

נדרש:

- א. מהי פקודת היומן אשר תרשום החברה בגין ביצוע הערכה מחדש בלבד?
- ב. כיצד פקודת יומן זו משפיע על מאזן החברה ועל דו"ח רווח והפסד של החברה?
- ב. האם החברה נדרשת להכיר בהוצאות פחת לאחר ביצוע הערכה מחדש? במידה שכן – מה יהיה סכום הוצאות הפחת אשר יוכרו על ידי החברה לאחר ביצוע הערכה מחדש?

(7) הערכה מחדש, לאחר השנה הראשונה:

חברת הנביא הידוע החלה לשערך רכוש קבוע בשנת 2010. בשנה זו יצרה החברה קרן הערכה מחדש בסך של 50 שקלים (כלומר, בשנה הראשונה החברה ביצעה שיערוך כלפי מעלה) החברה מתעתדת לבצע הערכה מחדש בשנה 2011.

נדרש:

- א. במידה והשווי ההוגן של הרכוש הקבוע יעלה על ערכו בספרים, מה תהיה פקודת היומן של החברה?
- ב. במידה והשווי ההוגן של הרכוש הקבוע קטן מערכו בספרים, מה תהיה פקודת היומן של החברה? (הבחן בין שני מצבים אפשריים).

(8) הערכה מחדש, לאחר השנה הראשונה:

חברת הנביא הידוע החלה לשערך רכוש קבוע בשנת 2010. בשנה השווי ההוגן של הרכוש הקבוע היה נמוך מערכו בספרים, בסך של 50 (כלומר, בשנה הראשונה החברה ביצעה שיערוך כלפי מטה) החברה מתעתדת לבצע הערכה מחדש בשנה 2011.

נדרש:

- א. במידה והשווי ההוגן של הרכוש הקבוע יהיה נמוך מערכו בספרים, מה תהיה פקודת היומן של החברה?
- ב. במידה והשווי ההוגן של הרכוש הקבוע יעלה על ערכו בספרים, מה תהיה פקודת היומן של החברה? (הבחן בין שני מצבים אפשריים).

(9) תקן חשבונאות בינלאומי מספר 16 קובע כי עליית ערך במודל הערכה מחדש נרשמת למול גידול ב"קרן הערכה מחדש": קרן הונית אשר נזקפת להון העצמי, ולא לדו"ח רווח והפסד. התקן קובע שתי חלופות אפשריות לטיפול בקרן הערכה מחדש.

נדרש:

מה החלופות האפשריות לפי מודל הערכה מחדש?

(10) נדרש:

מה החלופות האפשריות לטיפול בפחת נצבר לפי מודל הערכה מחדש?

(11) מודל הערכה מחדש, שנה ראשונה, פקודות יומן:

נדרש:

- א. מנה 3 פקודות יומן אשר יירשמו בגין רכוש קבוע הנמדד לפי מודל הערכה מחדש בשנה הראשונה
- ב. לאחר ביצוע הערכה מחדש, מהו המשך הטיפול החשבונאי ברכוש הקבוע?

(12) מודל הערכה מחדש, לאחר השנה הראשונה, פקודות יומן :

נדרש :

- א. מנה 4 פקודות יומן אשר יירשמו בגין רכוש קבוע הנמדד לפי מודל הערכה מחדש לאחר השנה הראשונה (הנחה : החברה בוחרת להפחית את קרן הערכה מחדש לעודפים בקצב הפחת).
- ב. לאחר ביצוע הערכה מחדש, מהו המשך הטיפול החשבונאי ברכוש הקבוע?

(13) ענה בקצרה :

- א. מהו מועד ביצוע הערכה מחדש?
- ב. האם צריך לבצע הערכה מחדש לכל פריטי הרכוש הקבוע בו זמנית?

(14) בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי מספר 16 בדבר רכוש קבוע, חברה יכולה לבחור בין שתי חלופות לטיפול החשבונאי ברכוש קבוע :

- שיטת הערכה מחדש.
- שיטת העלות.

- להלן ארבעה היגדים באשר ליישום תקן חשבונאות בינלאומי מספר 16 :
- I. שיטת הערכה מחדש אין צורך בהפחתה שיטתית של הרכוש הקבוע, כפי שנדרש בשיטת העלות, שכן יתרת הרכוש הקבוע עומדת כל עת על פי השווי ההוגן שלה.
- II. בהנחה שלא חלה ירידת ערך בעבר אך כן חלה עליית ערך, יישום שיטת ההערכה מחדש יגרום להגדלת רווחי החברה בדוח רווח והפסד בתקופות עוקבות.
- III. בהנחה שלא חלה ירידת ערך בעבר אך כן חלה עליית ערך, במידה והרכוש יימכר ברווח, יישום שיטת ההערכה מחדש יניב רווחי הון נמוכים יותר בדוח רווח והפסד לעומת יישום מודל העלות.
- IV. במידה וקיימת ירידת ערך, כאשר בעבר לא חלה עליית ערך בגין הרכוש הקבוע, בשתי השיטות יתרת הרכוש הקבוע במאזן תהא זהה וכן ההשפעה על דוח רווח והפסד במהלך השנים תהיה זהה.

- א. היגדים I ו-IV בלבד.
- ב. היגדים II ו-III בלבד.
- ג. היגדים III ו-IV בלבד.
- ד. היגד I בלבד.
- ה. היגדים II ו-IV בלבד.

- 15) חברת "האחים המסורים" הינה בעלת מכונה לייצור מסורים. החברה החליטה לטפל במכונה לפי מודל הערכה מחדש. המכונה נרכשה ביום 01.01.2003, בסכום של 150 שקלים. המכונה מופחתת על פני 10 שנים, בקו ישר. להלן נתונים על השווי ההוגן של המכונה לתאריכים שונים:

תאריך	שווי הוגן של המכונה
31.12.2003	160
31.12.2004	130
31.12.2005	90
31.12.2006	100

הנחות:

1. החברה מבצעת איפוס פחת נצבר.
2. החברה בוחרת להפחית את קרן הערכה מחדש לעודפים.

נדרש:

- א. פקודות יומן לתאריכים: 31.12.2003, 31.12.2004, 31.12.2005.
- ב. השפעה המכונה על הדוחות הכספיים לשנים: 2003 - 2006.

- 16) חברת "האופר" בע"מ רכשה ביום 01 בינואר 2007 מבנה בעלות של 300,000 ₪. תקופת אורך חייו השימושיים של המבנה נאמדה ב-10 שנים. החברה מפחיתה את המבנה בשיטת הקו הישר. יש להתעלם ממרכיב הקרקע. בתאריך 01 בינואר 2011 החליטה הנהלת החברה לשערך את המבנה לפי הערכת שמאי, שקבע שהשווי ההוגן של המבנה הוא 1,080,000 ₪ ואין שינוי באורך החיים השימושיים שלו. לא היה שינוי בשווי ההוגן של הכנס במהלך שנת 2011. החברה נוקטת בגישה של העברת קרן להערכה מחדש לעודפים במהלך השימוש בנכס.

מה הסכום שיופיע בקרן הערכה מחדש במאזן חברת "האופר" בע"מ ליום 31 בדצמבר 2011 (ב-₪)?

- א. 750,000.
- ב. 800,000.
- ג. 900,000.
- ד. 950,000.
- ה. 1,080,000.

17) חברת "רון" בע"מ הוקמה ביום 1 בינואר 2007 ועוסקת בהערכות שווי לחפצי אמנות. עם הקמתה רכשה חברת "רון" בע"מ מבנה משרדים בן שלוש קומות בירושלים, שישמש את משרדי החברה, תמורת 300,000 אלפי ש"ח. בהתאם להערכת חברת "רון" בע"מ, אורך החיים השימושיים של הבניין הינו 20 שנה, ומרכיב הקרקע מהווה $\frac{1}{3}$ מהתמורה.

להלן נתונים על השווי ההוגן של המבנה בירושלים לתאריכים הבאים (ב-ש):

מבנה בירושלים באלפי ₪	תאריך
300,000	1.1.07
305,000	31.12.07
285,000	31.12.08
250,000	31.12.09
250,000	31.12.10
255,000	31.12.11

הנחות נוספות:

- חברת "רון" בע"מ בוחרת להציג את הרכוש הקבוע שבבעלותה, המשוך לקבוצת הקרקעות והבניינים לפי מודל הערכה מחדש.
- חברת "רון" בע"מ מפחיתה את הרכוש הקבוע שבבעלותה לפי שיטת הקו הישר. חברת "רון" בע"מ מבצעת הערכה מחדש בתום כל שנה.
- בעת הערכה מחדש חברת "רון" בוחרת בגישה של איפוס הפחת הנצבר.
- חברת "רון" בע"מ בוחרת להפחית את קרן הערכה מחדש בקצב הפחת.
- הניחו כי מרכיב הקרקע נשאר ללא שינוי ממועד הרכישה, והשינוי בשווי ההוגן נובע ממרכיב הבניין בלבד.

מהי יתרת קרן הערכה מחדש בגין מבנה המשרדים, כפי שתיכלל במאזן חברת "רון" בע"מ ליום 31 בדצמבר 2008?

- א. 10,789 אלפי ₪.
- ב. 20,000 אלפי ₪.
- ג. 12,511 אלפי ₪.
- ד. 19,211 אלפי ₪.
- ה. 5,000 אלפי ₪.

הניחו כי יתרת ההפרשה להפסד ליום 31 בדצמבר 2009 הינה 20,000 אלפי ₪. מהן ההכנסות מעליית ערך, בגין מבנה המשרדים, כפי שתיכללנה בדוח רווח והפסד של חברת רון בע"מ לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2010?

- א. 10,000 אלפי ₪.
- ב. 18,824 אלפי ₪.
- ג. 20,000 אלפי ₪.
- ד. 1,176 אלפי ₪.
- ה. 8,824 אלפי ₪.

הניחו כי יתרת ההפרשה להפסד ליום 31 בדצמבר 2010 הינה 10,000 אלפי ₪. מהי יתרת קרן הערכה מחדש, בגין מבנה המשרדים, כפי שתיכלל במאזן חברת "רון" בע"מ ליום 31 בדצמבר 2011?

- א. 9,375 אלפי ₪.
- ב. 14,375 אלפי ₪.
- ג. 5,000 אלפי ₪.
- ד. 7,895 אלפי ₪.
- ה. 0 אלפי ₪.

מהי יתרת נכס המס הנדחה (ההתחייבות מיסים נדחים) בגין מבנה המשרדים, כפי שתיכלל במאזן חברת "רון" בע"מ ליום 31 בדצמבר 2007? (הניחו כי שיעור המס הינו 30% וכי לצורכי מס מיושמת שיטת העלות).

- א. (4,500) אלפי ₪.
- ב. 4,500 אלפי ₪.
- ג. (15,000) אלפי ₪.
- ד. 0 אלפי ₪.
- ה. 15,000 אלפי ₪.

18 חברת "טוהר" בע"מ (להלן: "החברה") הוקמה ביום 1 בינואר 2008 ועוסקת בתחום הביוטכנולוגיה. החברה מיישמת את תקן בינלאומי מספר 16. להלן נתונים אודות מכוונת מיחזור של החברה:

- מכוונת המיחזור נרכשה והופעלה ב-1 בינואר 2008.
- אומדן אורך חייה השימושיים של המכונה למועד ההפעלה הינו 7 שנים.
- החברה בחרה להפחית את המכונה בשיטת סכום ספרות השנים היורד.
- החברה נוקטת בשיטת הערכה מחדש בתדירות של אחת לשנה, בסוף כל שנה.
- בעת הערכה מחדש נוקטת החברה בגישה של איפוס הפחת הנצבר.
- קרן הערכה מחדש מועברת לעודפים בקצב הפחת.
- הוצאות הפחת כפי שנרשמו בדוח רווח והפסד של החברה לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2009 הסתכמו לסך של 400,000 ₪.
- העברת קרן הערכה מחדש לעודפים בשנת 2009 הסתכמה לסך של 78,571 ₪.

- שוויה ההוגן של המכונה ליום 31 בדצמבר 2009 הינו 1,260,000 ₪.
- ביום 1 באפריל 2010 נמכרה המכונה תמורת 1,200,000 ₪ במזומן. יש להתעלם מהשפעת המס.
- יש לעגל סכומים ל-₪ הקרוב.

מהי העלות המקורית של המכונה כפי שנרכשה ביום 1 בינואר 2008?

- א. 1,125,002 ₪.
- ב. 1,400,000 ₪.
- ג. 1,500,002 ₪.
- ד. 2,250,003 ₪.
- ה. 2,352,000 ₪.

הניחו כי שוויה ההוגן של המכונה ליום 31 בדצמבר 2008 הינו 1,400,000 ₪ וכי יתרת קרן הערכה מחדש ליום 31 בדצמבר 2008 הינה 274,999 ₪. מהו הגידול/הקיטון בקרן הערכה מחדש בגין המכונה בשנת 2009?

- א. 78,571 ₪ קיטון.
- ב. 0 ₪.
- ג. 181,429 ₪ גידול.
- ד. 260,000 ₪ גידול.
- ה. 400,000 ₪ גידול.

הניחו כי יתרת קרן הערכה מחדש ליום 31 בדצמבר 2009 הינה 534,999 ₪. מהו סך ההשפעה נטו בגין המכונה, על דוח רווח והפסד של החברה לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2010?

- א. 60,000 ₪ הוצאות.
- ב. 105,000 ₪ הוצאות.
- ג. 150,000 ₪ הוצאות.
- ד. 45,000 ₪ הכנסות.
- ה. 60,000 ₪ הכנסות.